

Hartkorn (ogsaa bortseet fra den gode eller slette sjælligste Kulturstilstand, hvori en Præst modtager Gaarden) har meget forskjellig Værdi; men vi vide, som Sagen nu staaer, ingen bedre Maalestok, og ved dens Anvendelse paa begge Sider opnaaes i det Ringeste, at hvis et Kald ved et til høit Hartkorn ansat, men lidet indbringende Aulsbrug faaer Skin af en større Hjemmeindtægt, end det har, og derved mindre Tilskud, saa drives det ligeledes ved det samme Hartkorn op imod en høiere Klasse, der giver større Udbytte til Tilskud, en Trøst, der rigtignok kun bliver sand, hvor Kaldet virkelig naaer ind i den høiere Klasse og ikke blot kommer den nær. (Medundertegnede Clausen maa med Hensyn til den her anviste Udvei, hvis Tilraadellighed han ikke kan anerkjende, henvisse til sin Bemærkning ved Slutningen af Betænkningen.) Dette hænger sammen med en anden meget alvorlig Betragtning.

So mindre den Indtægt, hvoraf en Embedsmand skal leve, er, desto vigtigere er det, at den i sin Heelhed, eller dog for en stor Deel, er sikker og regelmæssig, og dette er de faste Gægers Fortrin. Nu gaar nærværende Lov vel ikke ud paa „at sætte Geistligheden paa fast Gage“, men den har dog til Diemed ved ligeligere Fordeling af Midlerne og ved en maanedlig Udbetaling af en Deel af Lønningen (Tilskuddet) ogsaa at forbedre de ringere stillede geistlige Embedsmænds Vilkaar. Det er da ubestrikt lidet tilfredsstillende, at Lovudkastet, medens det lader 100 Embeder blive paa en Løn af 1000 Rd., og for 273 maa blive staaende ved den endnu bestedne Sum af 1200 Rd., i disse lave Lønninger maa beholde ikke blot som meget væsentlige, men stundom som overveiende Bestanddele saa uregelmæssige og usikre Factorer, som vi allerede ovenfor have udtalt, at Offer og Accidenter, men især Præstegaardsavlingens Udbytte er haade i sig selv som Bedrift, især for den ikke dertil dannede Mand, og med Hensyn til den brugte Basis for Beregningen, der i ethvert Tilfælde ikke er paalidelig i det Enkelte. Det tør herved ikke oversees, at de smaa Kald paa 1000 Rd. alle, og en stor Deel af dem paa 1200 Rd., ville blive besatte med Candidater, der ikke have eller før efter 10 Aar faae et Alderstillsæg til Hjælp, som saagodt som

alle ere ukundige i Aulsbrug og først efterhaanden maafke vinde nogen Indsigt og Erfaring deri og som for at kunne overtage Aulsbruget selv, hvortil Mangel paa Veilighed til Bortforpagtning, paa nogenlunde taalige Vilkaar kan nøde dem, for største Delen maae gjøre en bethdelig Gjæld, for hvilken de have ringe Sikkerhed at byde, — selv Afkaffelsen af Naadensaaret virker i denne Henseende ikke fordeelagtigt, — og ligesaa lidt tør det paa den anden Side glemmes, at, om end Candidaterne ikke, saaledes som stundom under de nærværende uheldige og anomale Befordringsforhold, medbringe større Familie til Præstegaarden, er det dog i Reglen baade naturligt og ønskeligt, at Landsbypræsten gifter sig. Der er en ikke ringe Fare for, at mangen maafke for Embedet selv vel begavet og vel forberedt Begynder kommer i en fortrykt Tilstand, hvis Følger vare igjennem hans hele Liv og svække hans Dygtighed og Virksomhed som Embedsmand. Det er da af stor Vigtighed, at Præsten ogsaa i de smaa Kald har en ikke aldeles ubetydelig fast og regelmæssig forfaldende Indtægt, der kan afgive et Støttepunkt for hans hele Deconomie. Dette var hidtil Tjenden og skal i den nye Form det maanedlig udbetalte Tilskud være. Der er ikke mindste Tvivl om, at Kald af Klassen a som Frederikshøi og Karup (S. 24) med kun 192 Rd. (reduceret) Hjemmeindtægt, men 808 Rd. Tilskud (der efter Lovudkastet omsættes efter de 20-aarige Capitelstærter til 221 Tdr. Byg, som udbetalte efter Gjennemsnittet af Capitelstærterne for 1855—1859 udgjøre omtrent 1,153 Rd., men efter vort nedenfor fremsatte Forslag vilde omsættes til 44 Tdr. Rug, 132 Tdr. Byg og 44 Tdr. Havre og udbetales med omtrent 1,116 Rd.), men ogsaa som Aflø (S. 11) med 784 Rd. Tilskud, Raaberg (S. 16) eller Lørslov og Ording (S. 17) med 688 Rd. for de allerfleste eller alle Candidater (uden alle Hensyn til Fritagelsen for Aulingens Bryderier) i oeconomisk Henseende vilde være langt at foretrække ikke blot for Kald af Klassen a med større Hjemmeindtægt og ringere Tilskud, men for Kald af Klassen b af den Art som f. Ex. Føvling og Holsted (S. 11) med kun 120 Rd. i Tilskud. Som Lovudkastet nu foreligger (— Noget vil, som for